

232. Lébény, Cifrahídi-dűlő

(Győr-Moson-Sopron megye) U, Á

2005. április 28-án a Lébény-Barátföldi római tábor védettségi eljárásának helyszíni szemlét tartottuk a KÖH budapesti (Jankovics B. Dénes, Nagy Levente) és soproni (Figler András, Losonczy Máté) munkatársainak részvételével.

A helyszíni szemle során a római castrum-és vicus tágabb környezetét is bejártuk. A tábortól DNy-ra egy hosszúkás, enyhén ívelt kiemelkedésen, szántott felületen nagy szórtságban jellegtelen (neolitikus?) őskori és jellegzetes Árpád-kori (12–13. sz.) kerámiatöredékeket találtunk. Az őskori leletek a domb déli oldalán és közepén, az Árpád-kori leletek az É-i felén kerültek elő. A domb közepén felszántott, sárga agyagos foltokat is lehetett látni. A kevésbé intenzív lelőhely nem kapcsolódik a római táborhoz, csak közvetlenül határos annak településével illetve temetőjével, és a limesúttal, felületén római leletek nem kerültek elő.

A leletek a Hansági Múzeumba kerültek.

ASZT ÁGNES

233. Litér, Papvásárhegy

(MRT 2. k. 29/7 lh.)

(Veszprém megye) U, B, LT, A

A 71. sz. út litéri elkrülő szakaszán a 2004-ben megkezdett feltárás folytatásaként 2005 tavaszán feltártunk további 161 objektumot. A nagy feltárási terület ellenére az alacsony objektumszámot az magyarázza, hogy az út nyomvonala a lelőhely szélét érintette csak. Az egykori Felsődaka-pusztával szemben, a Séd széles, ingoványos medencéje felett emelkedő 50 m magas dombon halad keresztül a tervezett út. A feltárás eredményeként a korábban ismert adatoknál sokkal gazdagabb kép bontakozott ki.

A domb lábánál, az ingoványos terület szélén kezdődő, a dunántúli vonaldíszes kerámia kultúra korai időszakába sorolt település nagy gödreit tártuk fel. A település a domb közepéig húzódott. A DVK későbbi időszakából, a zselízi időszakból két házrészletet és tárológödröket tártunk fel. Ugyancsak a domb lábánál egy kis gödörben mészbetétes díszítésű Furchenstich kerámiát találtunk. A korai bronzkort két kis gödör képviselte. A domb tetején kelta kori gödröket tártunk fel, kevés leletanyaggal. Találtunk továbbá három avar kori házat, az egyikben csontvázas temetkezéssel.

S. PERÉMI ÁGOTA – REGENYE JUDIT

234. Lőrinci határa

(Heves megye) Pa?, U, B, LT, Sza, A, Á, Kk

2005. március 1. és december 31. között több részletben terepbejárást végeztünk a Zagyva-völgy K-i oldalán. Lőrinci Bikanyilas, Kápolna-dűlő, Csaramonta, Páskom, Hegymeg-dűlő és Petőfibánya nevű határrészében összesen 16 lelőhelyet regisztráltunk.

A gyűjtött leletanyag: kovaleletek (magkő, penge, szilánkok, magkőtálp, nyersanyagdarabok), obszidiánmagkő, továbbá neolitikus, rézkori, bronzkori, kelta, szarmata, avar, Árpád-kori, középkori kerámia.

A leletanyag a Dobó István Vármúzeumba került. Konzulens: dr. Ringer Árpád.

Munkatársak: Gutay Mónika régészhallgató, Kerékgyártó Gyula.

DOMBORÓCZKI LÁSZLÓ

235. Maglód, 1. sz. lelőhely

(Pest megye) R, B, Szk, Sza, LT, A, Á

Az M0 autópálya Pest megyei DK-i szakaszának építését megelőző régészeti feltárás során az M5 autópálya és az M0-4 főút csomópontja, valamint a 31. sz. főút közti szakaszon dolgoztak 2005-ben a Pest Megyei Múzeumok Igazgatósága munkatársai. Az összes lelőhelyet számítva ebben az évben kb. 100 000 m²-t tártunk fel május és november között. A 2001. és 2002. évi munkákkal együtt összesen közel 900 000 m²-t tártunk fel. Mindegyik lelőhelyen a vezető geodéta Érdi Benedek volt, munkatársa Peuser Lóránt. Informatikusok: Zoltán S. Péter és Tóth Károly. A teljes M0 feltárás koordinátora: dr. Tari Edit.

2005. június 27. és november 22. között 32 500 m²-en összesen 961 objektumot tártunk fel. A lelőhely domboldalon található, Ny-ról Ecsér, K-ról Maglód, északon a két települést összekötő műút, délen a vasút határolja. A lelőhelyet két szakaszban tárjuk fel: 2005-ben elkészült a teljes autópálya nyomvonal, illetve attól keletre a zajtompító felület északi fele. A lelőhely további részeit 2006-ban kutatjuk. A nagy, egybefüggő felületen több korszak emlékénye különíthető el.

A késő rézkori településrészlet a lelőhely nyugati és déli részére terjed ki, dél felé áthúzódik a mesterséges terephatárt jelentő vasúti töltésen. Azonos az Ecsér 6. sz. lelőhely badeni telepével. Az ÉK-en húzódó dombtetőn késő bronzkori hamvasztásos rítusú temetkezéseket találtunk. A szkíta településrészlet kiterjed a lelőhely teljes északi felére. A szomszédos nyugati domboldalon (Ecsér 2. sz. lelőhely) kelta emlékénye áthúzódik a lelőhely déli felére. Ugyancsak a domb tetején kora avar kori temetkezésekből álló sírcsoportot tártunk fel, az avar kori sírok néha vágják a bronzkori temetkezéseket. A 13–14 századi településmaradványok szórványosan kerültek elő a lelőhely déli felében.

A badeni kultúra időszakából 77 gödröt tártunk fel. Háromban zsugorított csontváz feküdt, ezeknek néhány kerámiatöredéken kívül más melléklete nem volt. Nagyméretű, durva kivitelezésű tárolóedény több beásásból került elő, darabjaik néha látványos cserépréteget alkottak. További jellegzetesség volt a gödrökbe dobált kutya, juh/kecske és szarvasmarha váz, vagy vázrész. Nyolc gödörben találtunk teljes szarvasmarha csontvázat. Az egyikben két szarvasmarha is volt, köztük egy nagyméretű fazék volt elhelyezve. Öt szarvasmarhának a feje a hátára visszahajlított helyzetben volt.